

عنوان مقاله:

خشکسالی، کم آبی، مدیریت ریسک، بحران و راهبردها

محل انتشار:

همایش ملی راهکارهای پیش روی بحران آب در ایران و خاورمیانه (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

حسین شیخ حسنی - استادیار دانشگاه پیام نور

خلاصه مقاله:

افزایش تواتر، تناوب و شدت بلایای طبیعی، حوادث و سوانح غیرمترقبه در کنار آسیب پذیری روزافزون مجتمع های زیستی خصوصا شریانهای حیاتی، انفجار جمعیت، تغییرات اقلیمی، گرم شدن کره زمین، توسعه شتابان محیط های انسان ساخت (جزایر حرارتی کلان شهرها)، شهرگرایی، حاشیه نشینی، اسکان غیررسمی، مصرف گرایی، نیاز فزاینده به منابع آب برای کشاورزی، صنعت، فضای سبز شهری، مصارف در حال افزایش خانگی، مصارف تولید انرژی در عین حال هدررفت و آلودگی بدون کنترل، وقوع تشدیدشونده چرخه های مخرب خشکسالی و سیلابها دوروی سکه مشکلات ساختاری، برنامه ای، سیاستگذاری، فرهنگی و مدیریتی بخش عمده کره مسکون بویژه خاورمیانه و ایران را در معرض پدیده پرمخاطره و گزنده بحران کم آبی قرار داده است. بحرانی که هیاهوی بحرانیهای نقطه ای مانند زلزله رانداشته اما آرام و خزننده و فراگیر ریشه های حیات رامی خشکاندو غالب شریانهای حیاتی را با عدم تعادل و فروپاشی مواجه می سازد. بحران کم آبی یکی از بزرگترین چالش های قرن حاضر است که می تواند سرمنشاء بسیاری از تحولات منفی جهان قرار گیرد. متأسفانه علیرغم وخیم بودن وضعیت کم آبی در ایران شهروندان در مصرف آب صرفه جویی لازم را به عمل نمی آورند تغییرات اقلیمی، رشد جمعیت، مدیریت نامناسب و کاهش منابع آب های زیرزمینی از جمله دلایلی هستند که بر وخیم تر شدن اوضاع کم آبی در تهران و سایر شهرهای ایران تاثیرگذار بوده اند. در بلند مدت باید در کل کشور ۱۲۱ میلی متر بارش داشته باشیم که با کمبود ۲۵ درصدی بارش ها مواجه ایم. هم اکنون در سد لار فقط یک درصد، سد طالقان ۳۴ درصد، سد کرج ۳۱ درصد و سد لتیان ۲۹ درصد آب وجود دارد از میان ۴۳ نوع بلای طبیعی موجود در جهان، ۳۴ نوع آن در کشور ما رخ می دهد که خشکسالی یکی از مهمترین آنها می باشد. خشکسالی با خطرات طبیعی دیگر متفاوت است. چون تعیین دقیق شروع و پایان خشکسالی کاری مشکل است و گستردگی جغرافیایی آن در سطحی وسیع می باشد. خشکسالی، کاهش و بی نظمی بارندگی است به نحوی که روند عادی رشد، حیات و تولید محصول و رابطه متوازن و متعارف انسان و محیط مختل گردد. خشکسالی، ویژگی دائمی یک منطقه نیست و ویژگی های آن از نقطه ای به نقطه دیگر، کاملاً متغیر و متمایز است. بارش عمده ترین پارامتری است که در تعریف خشکسالی به کار می رود و کمبود یا فقدان آن، آستانه رخداد خشکسالی است. نگاهی به آمارهای موجود، نشان می دهد حجم کل ریزش های جوی، کل حجم جریان های سطحی و حجم آب موجود در مخازن سدهای کشور، از مهر ۱۳۸۶ لغایت ۳۰ بهمن ماه ۱۳۹۳ کاهش قابل ملاحظه ای حدود ۳۳ تا ۴۱ درصد داشته است. متوسط بارندگی در ایران ۲۵۰ میلیمتر بوده و ۷۵٪ سطح ایران دارای بارندگی کمتر از ۱۰۰ میلی لیتر می باشد و میانگین بارندگی در ایران، ۶۷٪ کمتر و تبخیر، ۱۰٪ بیشتر از میانگین جهانی است. بر اساس تعاریف موجود، مناطقی که سرانه آب کمتر از ۱۰۰۰ مترمکعب در سال داشته باشند دارای شرایط بحرانی خواهند بود، پس ادامه روند فعلی افزایش جمعیت و عدم مدیریت صحیح تقاضا و عدم اصلاح الگوی مصرف آب، ایران را در حال حاضر با بحران جدی منابع آب مواجه کرده و طبق پیش بینی ها، تا سال ...

کلمات کلیدی:

بحران آب، خشکسالی، افزایش سرانه مصرف آب، عدم استفاده مجدد از آب، کم آبی بزرگترین چالش قرن، تغییرات اقلیمی، مدیریت مخاطرات و بحران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/369157>

